Vinařský věstník

3
2019

Obsah:

Z domova 2
Potraviny na pranýři (falšované a nebezpečné víno – březen) 8
Ze zahraničí 9

Jihomoravský kraj Ve spolupráci s Jihomoravským krajem zpracoval SVČR

ŠAMPION V ŘEZU RÉVY VINNÉ – TOMÁŠ PETRŽELA, FOTO: ZBYNĚK VIČAR

Z domova

Ministr zemědělství: Kvůli klimatickým změnám musíme změnit hospodaření, zemědělce v tom musíme dostatečně podporovat

26. 3. 2019 – Tisková zpráva – Hodnocení současného stavu a možnosti českého zemědělství byla témata dnešního Žofínského fóra v Praze. Ministr zemědělství Miroslav Toman na něm hovořil například o klimatických změnách, stavu půdy a pozemkových úpravách, kvalitě dozorových orgánů, glyfosátu a o vodním hospodářství. Důležitou součástí jeho vystoupení byla Společná zemědělská politika (SZP) po roce 2020, soběstačnost českých potravin a agrární zahraniční obchod.

„Jednou ze zásadních výzev současného zemědělství jsou klimatické změny, dostatečně varovná by pro nás měla být čím dál častější období sucha. Proto zpřísňujeme hospodaření s ornou půdou, zaměřujeme se na pozemkové úpravy, které zadržují vodu v krajině, a na další opatření v boji proti suchu," řekl ministr Miroslav Toman.

Od roku 2020 začne platit nové vymezení erozně ohrožených ploch, čímže bude chráněno více než 600 tisíc hektarů orné půdy. Dalším zpřísněním je zakládání pásů pro přerušení pozemku s erozně nebezpečnou plodinou. Plocha jedné zemědělské plodiny na půdě ohrožené erozí nebude moci být větší než 30 hektarů. U pozemkových úprav klade Ministerstvo zemědělství (MZe) důraz na opatření sloužící k zadržení vody v krajině.

S hospodařením na polích souvisí také používání glyfosátů. Od ledna letošního roku platí v ČR zákaz předsklizňové aplikace na plodiny určené pro potravinářské účely. Za posledních šest let se u nás snížilo množství používaných pesticidů o 7,1 %. Česko je jedním z prvních států EU, který k omezení používání glyfosátů přistoupil.

Když ministr Toman hovořil o ochraně klimatu, půdy i vodních zdrojů, uvedl, že je třeba to také zohlednit v rozpočtech EU. Díky dobrým finančním podmínkám pak budou zemědělci schopni o přírodní zdroje řádně pečovat. I z toho důvodu není vhodné zastropování přímých plateb a naopak je nutné výrazně zjednodušit pravidla SZP. MZe usiluje v rámci vyjednávání v Bruselu o zvýšení podpory na citlivé komodity ze současných 15 % na 25 % z celkové částky pro přímé platby.

„Nemůžeme po zemědělcích chtít stále více požadavků a přitom jim snižovat množství peněz. Chceme, aby se řádně starali o krajinu, budovali remízky, biopásy a podobně, a proto je musíme v těchto aktivitách podporovat. Zásadně proto nesouhlasím se zařazením environmentální platby a platby citlivým sektorům do případného zastropování," řekl ministr Toman.

V části věnované soběstačnosti českých potravin zmínil, že v rostlinné produkci je situace dobrá. Horší je to u živočišné výroby, kde Miroslav Toman vybízí zemědělce, zpracovatele i spotřebitele, aby používali a kupovali hlavně výrobky z České republiky. „Ministerstvo národními dotacemi tento sektor podporuje, ale bez spolupráce všech zainteresovaných stran ke zlepšení v této oblasti nemůže dojít," uvedl ministr zemědělství. Zhodnotil také výsledky agrárního zahraničního obchodu, u kterého se prohloubila záporná bilance o 24 %. Důvodem bylo posilování české měny a snížení exportu cigaret. Ve většině zemí, kde působí zemědělští diplomaté, se podle Miroslava Tomana zvýšil vývoz, nejvíce v Rusku a Číně.

„Naše zemědělství není ve špatném stavu. Do budoucna však musíme daleko více bojovat za své zájmy a využívat všech podpor, které se zemědělcům nabízí. V neposlední řadě je potřeba i nadále přesvědčovat spotřebitele, že české potraviny jsou zcela bezpečné a kvalitní," řekl ministr zemědělství Miroslav Toman.

VOJTĚCH BÍLÝ, TISKOVÝ MLUVČÍ MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ, PPT ŽOFÍN BŘEZEN 2019

Zisk v českém zemědělství meziročně poklesl

7. března 2019 – Odhadovaná hodnota produkce tuzemského zemědělství v roce 2018 meziročně rostla. Zisk zemědělců ale v souvislosti s rychlejším růstem cen vstupů zaznamenal meziroční propad o 20 %. Ziskovost v letech 2016 a 2017 přitom patřila k rekordním. Produkce zemědělského odvětví dosáhla dle předběžných výsledků za rok 2018 hodnoty 135,1 mld. korun. Meziročně vzrostla o 1,2 %. Převažoval podíl rostlinné produkce (55,6 %) nad živočišnou (38,3 %). V rámci rostlinné produkce byly nejvýznamnějšími plodinami pšenice a řepka, v živočišné převládala výroba mléka a chov jatečných prasat.

„Zvýšení hodnoty zemědělské produkce bylo důsledkem meziročního zvýšení cen většiny komodit. Výjimkou byly nižší ceny řepky a ovoce, jejichž úroda nebyla významněji ovlivněna suchem," říká Jiří Hrbek, ředitel odboru statistiky zemědělství ČSÚ. V živočišné výrobě došlo ke snížení cen prasat a vajec. Součástí produkce jsou také dotace na výrobky. Ty se meziročně snížily o 8,1 %.

Mezispotřeba, která je souhrnem výrobních nákladů v zemědělství, se meziročně zvýšila o 4,8 mld. korun, což nepříznivě ovlivnilo podnikatelský důchod zemědělství. K navýšení došlo u všech jejích částí. Krmiva, největší položka mezispotřeby, zaznamenala meziroční nárůst o 7,0 %. Hodnota spotřeby energií a maziv vzrostla o 4,7 %. Podíl mezispotřeby na produkci odvětví představoval 70,7 %. Hrubá přidaná hodnota, která reprezentuje výsledný efekt odvětví zemědělství, dosáhla dle předběžných výsledků 41,1 mld. korun. Ve srovnání ▸

s předcházejícím rokem jde o 7,0% pokles. Meziročně vzrostly náhrady zaměstnancům o 4,4 %, přičemž odhadovaný počet pracovníků přepočtených na plný pracovní úvazek stagnoval.

„Nárůst nákladů v zemědělství se také projevil v ziskovosti. Ta ve srovnání s rokem 2017 meziročně klesla o 4,1 miliardy korun na 16,5 miliard korun, což představuje pokles o 20 %. Kromě nárůstů mezispotřeby a náhrad zaměstnancům rostly také ostatní náklady, zejména pachtovné a nájemné z nemovitostí, které zaznamenalo nárůst o 2,0 % na 7,4 miliard korun," upřesňuje Jiří Hrbek. Do ekonomických výsledků zemědělství se promítl i objem zemědělských podpor. V roce 2018 dosáhl odhadovaný objem podpor 38,8 miliard korun, což je nejvyšší hodnota v historii.

Další podrobnosti přináší dnes vydaná publikace Souhrnný zemědělský účet - předběžné výsledky - 2018: https://www.czso.cz/csu/czso/souhrnny-zemedelsky-ucet-predbezne-vysledky.

KONTAKT: JAN CIESLAR, TISKOVÝ MLUVČÍ ČSÚ, T 274 052 017 | M 604 149 190, E JAN.CIESLAR@CZSO.CZ | TWITTER @ STATISTICKYURAD

Politici „zkracují" pracovní dobu

ČSSD chce na popud odborářů zaměstnancům zkrátit pracovní dobu ze 40 na 37,5 hodin týdně při zachování stávající mzdy. Nyní bude o tom vést programové diskuse. Podle sociálních demokratů Češi tráví v práci hodně času. Na kratší týden ale není dobrá doba, tvrdí firmy. Povinné zkrácení pracovní doby se většině českých firem moc nezamlouvá. Jen 16 procent firem s tím podle šetření Hospodářské komory nemá problém. Naopak 37 procent velkých firem hlásí, že by je tento krok poškodil. U středně velkých firem je to dokonce polovina.

MF DNES, 19. 3. 2019

Jednání k problematice legislativy k oběhovému hospodářství

Dne 27. února 2019 se uskutečnilo společné otevřené jednání výboru pro životní prostředí a výboru pro etickou a udržitelnou produkci. Jednání bylo zaměřeno na aktuální stav v oblasti implementace balíčku legislativy k oběhovému hospodářství a směrnice o jednorázových plastech, výsledky analýzy plnění obalových cílů v rámci oběhového hospodářství a směrnice o jednorázových plastech a její finanční dopady na potravinářský průmysl a také výsledky analýzy materiálových toků se zaměřením na nápojové PET obaly a splnění cílů CEP a SUP při zavedení zálohového systému. Ministerstvo životního prostředí na jednání uvedlo, že si nechává zpracovávat vlastní analýzu funkčnosti stávajícího systému třídění a recyklace tak, aby v ní byly zhodnoceny všechny možné varianty systému i do budoucna. Jak MŽP, tak EKO-KOM, a.s. se shodl na tom, že požadavky, které bude nutné splnit, se dotknou všech obalových materiálů a povedou k navýšení poplatků. PK ČR se této problematice bude i nadále intenzívně věnovat, jakmile bude k dispozici analýza MŽP a rozběhne se k ní diskuse, bude pokračovat v jednání i mezi svými členy.

ZPRAVODAJ PK ČR 11/2019

Budoucnost je bezodpadová, plánují některé české obchodní řetězce

Některé obchodní řetězce v Česku se chystají na budoucnost úplně bez odpadů. Za cíl si stanovily do několika příštích let rapidně omezit používání nerecyklovatelných materiálů. Časem se jich potom chtějí úplně zbavit. Říká se tomu cirkulární ekonomika. K plánu na vytvoření „uzavřené smyčky", tedy k tomu, aby všechny obaly používané firmou byly vyrobeny ze starých, zrecyklovaných obalů, se již přihlásilo několik velkých firem. Americký obchodní řetězec Walmart by předpoklady pro cirkulární ekonomiku rád stoprocentně naplnil do roku 2025, Coca-Cola by téhož ráda dosáhla v roce 2030.

Zmíněný trend v poslední době začal zajímat i řetězce působící v Česku. Tesco chce být v čele trendu udržitelného balení výrobků. Obdobně Lidl chce do roku 2025 snížit množství plastů u výrobků svých privátních značek o 20 procent. Další maloprodejce, Penny Market, pak na začátku ledna úplně přestal nabízet zákazníkům plastové tašky. Místo toho si mohou zákazníci nákup odnést v sáčcích z papíru, bavlny nebo polyesteru. Všechny tři výše zmíněné řetězce označují přechod k cirkulární ekonomice za jednu ze svých priorit.

ZDROJ: IDNES.CZ, AUTOR: ONDŘEJ SVOBODA, 8. 3. 2019 (KRÁCENO)

Vláda chystá snížení DPH na pivo i vodu

Na 10 procent má klesnout DPH z prodeje točeného piva, stejně jako třeba z kadeřnických a kosmetických služeb. K návrhu ministerstva financí, který by vešel v účinnost se spuštěním

poslední fáze EET, se nyní mohou vyjadřovat ostatní resorty.

HN, 21. 3. 2019

Zavřeno. Velké obchody o některých svátcích neotevřou, rozhodl Ústavní soud

Velké obchody nadále zůstanou o některých svátcích zavřené. Ústavní soud ve středu zamítl návrh skupiny senátorů na zrušení zákona o prodejní době v maloobchodě a velkoobchodě. Porušení zákazu ve vymezené dny může Česká obchodní inspekce pokutovat jako správní delikt až pěti miliony korun. Zákon se týká prodejen s plochou nad 200 metrů čtverečních a výslovně zakazuje prodej 1. ledna, na Velikonoční pondělí, dále 8. května, 28. září, 28. října, 25. a 26. prosince. Na Štědrý den smí velké obchody prodávat jen do 12:00. Podle středečního nálezu se zákon neprotiví ústavnímu pořádku a sleduje některé legitimní cíle, i když pro dosažení stejného účinku mohli zákonodárci zvolit jiné prostředky, třeba dílčí změny v pracovněprávních předpisech. Přesto zákon před soudem obstál.

Pro rodinu i tradici

Regulace prodejní doby podle soudu může posilovat sociální a rodinnou soudržnost tím, že pevně vymezuje alespoň některé dny jako volné. Umožňuje zaměstnancům v pracovním poměru připomenout si některé svátky, které jsou pevnou součástí české kulturní a duchovní tradice. Ostatním připomíná, že je vhodné se v některé dny vyhnout nákupnímu shonu a věnovat se jiným činnostem. Po tisíciletí platí v našem civilizačním okruhu zásada, že je nezbytné, aby lidé nepracovali bez odpočinku každý den, připomněli ústavní soudci. Omezení provozní doby se nevztahuje na malé prodejny, čerpací stanice, lékárny, prodejny na nádražích, letištích a ve zdravotnických zařízeních. Zákon se také neuplatní v dobách války, stavu nouze nebo ohrožení státu.

Proti svobodě podnikání

Podle senátorů je zákon v přímém rozporu se základními, hospodářskými i sociálními právy, když znevýhodňuje některé obchodníky a znemožňuje jim zorganizovat si podnikání podle svého uvážení. Podle senátorů dopadá zákon také na zaměstnance, kteří přicházejí o možnost výdělku v uvedené dny. Norma je opakovaně terčem kritiky podnikatelských svazů, naopak odboráři usilovali o rozšíření regulace na všech 13 svátků. V parlamentu vzniklo v posledních dvou letech několik poslaneckých návrhů na omezení či zrušení normy. Naposledy Sněmovna 8. března podpořila návrh ANO a ODS na vynětí velkoobchodu ze zákona o prodejní době. Regulace by tak nadále platila jen pro maloobchod. Změnu ale musí ještě schválit Senát a podepsat prezident. Sněmovna ovšem odmítla zrušit celý zákon, jak navrhovala TOP 09. Odmítla i návrhy KDU-ČSL a KSČM na rozšíření počtu svátků, o nichž mají být obchody zavřené.

ZDROJ: IDNES.CZ, AUTOR: ČTK, 13. 3. 2019

Letiště válčí o poslední pozemek pro ranvej

S výjimkou jediného pozemku už Letiště Praha vykoupilo všechny plochy, které potřebuje ke stavbě nové paralelní dráhy, jež umožní výrazně zvýšit počty cestujících. Šestimiliardová investice se ale zadrhla kvůli rozdílné představě o ceně pozemku posledního majitele. Zbývajícímu vlastníkovi patří necelé tři hektary plochy, za něž by mohl získat až 163 milionů korun.

E 15, 21. 3. 2019

Investoři objevili lákadlo: českou whisky

To, co začalo před pár lety jako sen otevřít si v Třebíči vlastní bar, dnes ukazuje na trend, který je zajímavý hned dvojím způsobem. Zaprvé: v Česku se začala vyrábět velmi dobrá whisky. Zadruhé: stává se z ní příležitost pro investory. Že nejde o protimluv, dokládá v prvním případě hodnocení z michelinské restaurace či chvála Jima Murrayho v jeho Whisky Bibli a v druhém garantované zhodnocení 6,1 procenta.

Právě v Třebíči se příležitosti chytili nejpevněji. Začali od nuly. Nápad na vlastní whisky pojmenovanou Trebitsch začal jeho autor Tomáš Dytnar přivádět k životu v roce 2012 v době metanolové aféry, kdy byla vyhlášena prohibice. Měl za sebou už první vypálený sud a tušil, že jde správným směrem. Teď už šlo jen o to založit firmu a přesvědčit úřady. Vše se povedlo a v roce 2015 se už plnily sudy s vidinou byznysu. První whisky se z nich stočila předloni, vloni se otevřel v třebíčském židovském městě vysněný bar, a světu se tak představila nejen single malt česká whisky Trebitsch, ale také zajímavý byznys plán. Česko umí historicky vyrábět slad a je na to i technicky dobře zařízené. Stejně tak je to s pálením alkoholu, ovšem dosud šlo v tuzemských podmínkách spíše o ovocné destiláty. Pak je tu ekonomická stránka. V době ekonomického boomu je nadbytek volných peněz, banky je nechtějí na účtech svých klientů ani vidět, a investoři tak hledají vhodné příležitosti ke zhodnocení. Výroba whisky se nabízí sama. Proces výroby je známý, není obzvlášť těžký, a pokud se poctivě dodrží, výsledek se musí dostavit, i když Třebíčtí připouštějí, že ze začátku museli také něco málo vylít.

Expert na whisky expert a majitel baru Václav Rout nenachází pro tuto investici zrovna velkou lásku, ale lidem z Třebíče funguje dobře a zvolili si pro ni následující model: Pro peníze si Trebitsch k investorům chodí pomocí fondu. Investoři dostanou certifikát s evidenčním číslem sudu, který investici jistí. Model znamená při minimální milionové investici (odpovídá objemu whisky ve dvou sudech) pravidelnou roční výplatu 6,1 procenta z vložené částky čili za šest let 36,6 procenta. Pokud se budeme držet milionu, je to 366 tisíc korun. Důležité je vědět, že investor se nestává přímo majitelem sudu, legislativně to není možné. Firma ale nabízí ochutnávky a jako pozornost láhev whisky v sudové síle. Zájem o investice je takový, že zřejmě překročí očekávání firmy. Vedle dluhopisů, které vydala, se tak investorské peníze stávají dalším výrazným motorem růstu. Díky němu se budou otevírat další bary, firma si pořídí vlastní palírnu (až dosud spolupracovala s partnery) a vydělá si na produkci 160 tisíc lahví v roce 2020. Pro srovnání. V prvním roce se stočilo tisíc lahví, letos jich půjde na trh 60 tisíc, za deset let to má být dokonce 2,5 milionu lahví.

Vedle prvního baru, který je od závěru loňského roku otevřen v Třebíči, to má být v polovině letošního roku druhý v pražské pasáži Broadway a ve výhledu jsou i další. Zvláštností barů má být zejména to, že vedle své vlajkové Trebitsch Czech single malt whisky v nich budou k mání i speciality ze stejné dílny. Firma také opraví někdejší lihovar v Šebkovicích nedaleko Třebíče a má pod sebou i výrobce sudů, slovenské bednáře, kterým dala značku Trebitsch Barrels. Zejména pro exportní trhy si pak zařídila certifikaci kosher whisky a Czech Single Malt Whisky má registrovanou jako svoji ochrannou známku. Vozí ji do USA, Japonska, Číny, Koreje, Indie a dalších zemí.

ZDROJ: EURO.CZ, AUTOR: PETR WEIKERT, 25. 3. 2019 (KRÁCENO)

Brambory jsou dražší než hrozny!

Zelenina byla v únoru téměř o čtvrtinu dražší než vloni, cena brambor pak překonala pětiletý rekord. Základ české kuchyně se tak po pěti letech opět zařadil mezi dražší přílohy. Ještě v roce 2015 se přitom cena brambor pohybovala kolem jedenácti korun za kilogram. Meziročně ceny zeleniny vzrostly o 24,2 procenta. Značnou roli hraje loňská špatná úroda, kterou způsobilo nadprůměrně suché a teplé počasí. Neúroda navíc nepostihla jen Českou republiku, ale téměř celou Evropu. Průměrná cena hroznů ze sklizně 2018 přitom byla 19,- Kč/kg, o 0,50 Kč/kg nižší než před rokem. Přitom náklady na pěstování jsou nesrovnatelné.

Průměrná cena brambor v Kč za 1 kg, v lednu
2014 – 17,60
2015 – 11
2016 – 15,94
2017 – 15,07
2018 – 13,46
2019 – 20,46

ZDROJ: ČSÚ A SV ČR

„Zdravějším" verzím sladkých nápojů se daří, prodávají se čím dál víc

Většina vypitých limonád je sladkých, prodeje jejich nízkokalorických verzí ale rostou mnohem rychleji. Trendem jsou i zdravé nápoje. Zahraniční značky na- ▸

víc ustupují domácí produkci. Značná část nealkoholických nápojů se protočí v řetězcích s rychlým občerstvením a kinech. Většina zákazníků si toho asi nevšimne, ale pro vyhraněné pijáky coly je to velká změna. Z řetězce restaurací McDonald's zmizela Coca-Cola Light a místo toho se na „čepu" objevila limonáda Vinea od konkurenční Kofoly. „Naši zákazníci nepřicházejí o možnost objednat si v McDonald's bezkalorický colový nápoj. Přestože jsme se rozhodli nabídku Coca-Coly Light ukončit, stále je v nabídce všech českých restaurací Coca-Cola Zero. Místo Coca-Coly Light jsme do nabídky zařadili nápoj Vinea," uvádí Marketing Supervizor mcdonaldu Ladislav Doležal. A dodal, že k tomu došlo od 11. března, a to i na Slovensku. Za rozhodnutím McDonald's, který má jen v Česku sto restaurací, stojí podle Doležala snaha reagovat na současné trendy, a těmi jsou preference zdravějších variant nápojů a rostoucí popularita tuzemských produktů.

Americký výrobce kol, celosvětově spojený s McDonald's, proto musel uvolnit místo značce Vinea. A dříve přitom balené vody Bonaqua od Coca-Coly nahradily vody Rajec od Kofoly. Před třemi lety také McDonald's nasadil do prodeje malinovku českého výrobce Kitl. Přímého konkurenta americké Coly, hnědou limonádu Kofola ze stejné stáje jako je limonáda Vinea, McDonald's podle Doležala „v tuto chvíli" zařadit neplánuje. Sama Kofola nechce rozebírat žádné další kroky v tomto směru, ani dosažený průnik do restaurací s hamburgery. „Akce Kulový blesk" v McDonald's není jediná, která Coca-Colu v uplynulých letech postihla. Na druhou stranu sama Coca-Cola zdůrazňuje, že její „vlajkovou lodí" v bezkalorických variantách je limonáda Zero. Zájem spotřebitelů o ni stále roste, za poslední dva roky se její prodej zvýšil o 62 procent. Bezkalorická Cola Light se prodává ve výrazně omezených velikostech. V plastu to jsou jen půllitrovky a lahve 1,75 litru, zatímco zero i klasická cola mají pět forem balení, nepočítaje v to multipacky. U light verze také úplně chybí plechovky, což je velmi oblíbené a rychle rostoucí balení.

Zatímco v kinech návštěvníci holdují hlavně cukru, je 90 procent prodaných col klasika, v průměru jdou rychleji nahoru prodeje nekalorických variant. „Prodeje segmentu lehkých col rostly meziročně výrazně rychleji než colové nápoje s cukrem, a to o 17 procent, zatímco tržby za varianty s cukrem o šest procent," uvádí čísla za obchody Maria Hükelová ze společnosti Nielsen. Podíl lehkých col loni podle jejich dat tvořil 16 procent z celkového obratu za coly. V mnoha státech zaváděné daně z cukru a negativní vnímání pití prázdných kalorií totiž vede výrobce k závazkům na snížení cukru. Recept původních nápojů přitom nikdo měnit nechce, takže hlavní cestou zůstává přidávání nových nápojů bez cukru. Pepsi Cola loni sjednotila bezkalorické varianty Max a Light do jedné verze Bez kalorií. V průběhu roku ale byla nucena po reakcích spotřebitelů doplnit zpět do jejího názvu slovíčko „max".

ZDROJ: IDNES.CZ, AUTOR: MARTINA PATOČKOVÁ, 22. 3. 2019 (KRÁCENO)

Falšování potravin za první republiky

Zprávy o nekalých praktikách podvodníků s potravinami, které se dějí za zády spotřebitelů, pravidelně plní stránky tisku i vysílání televize. Nejinak tomu bylo i v minulosti, konkrétně v časech první republiky, tedy za časů předválečného Československa. Požadavky na složení a nezávadnost potravin byly tehdy přísné, to ale nepoctivce neodradilo. V dobových pramenech jsme našli dost příkladů o tehdejších podvodech s potravinami.

Kdo by neměl rád čerstvý zelený hrášek. Zvlášť chutný a sladký je hrášek cukrový, z něhož se pojídají nejen semena, ale konzumovat lze i celé mladé lusky. A tak obchodníci prodávali buď celé lusky, anebo nabízeli kuličky již vyluštěného hrachu. Před druhou světovou válkou, v časech první republiky, se pravý cukrový hrášek vozil do tehdejšího Československa už brzy na jaře například z jižní Francie a Itálie. Letní hrášek byl produktem domácí sklizně. Zato v zimních měsících o tuto pochoutku byla nouze. Tehdy se děly zázraky, o kterých spotřebitel neměl ani tušení. „Nesolidní obchodníci připravují „čerstvý" zelený hrášek tím, že dají sušený zelený hrášek do vody, aby nabobtnal," popisuje tehdejší nepoctivé praktiky Potravní kodex československý z roku 1937. Takto uměle připravený „čerstvý" zelený hrášek nepoctivci občas přibarvovali sloučeninami mědi, aby byl zelenější. Jiný trik provozovali podvodníci s rajskými jablíčky. Raná rajčata se tehdy dovážela ponejvíce ze Španělska a Azorských ostrovů. V létě hradila celou potřebu domácí produkce. V zimě byla čerstvá rajská jablíčka pouze ze skleníků, ale i tak se vyskytovala jen vzácně. Nepoctivci si i v tomto případě věděli rady. „Nesolidní obchodníci nabízejí v zimě původně v octě naložená a pak osušená rajská jablíčka za čerstvé zboží, což jest zakázáno," jak se dále uvádí v Potravním kodexu Československém.

Prodej sušené zeleniny také poskytoval příležitost, jak ošidit důvěřivého spotřebitele. Místo špenátu mu byly podvrženy obyčejné kopřivy. I to se tu a tam stávalo, jak stojí černé na bílém v Potravním kodexu československém. Aby měla sušená zelenina lákavější vzhled a lépe se prodávala, uměle se přibarvovala solemi mědi. Jiné druhy sušené zeleniny se naopak uměle zesvětlovaly sloučeninami síry nebo jinými jedovatými bělícími činidly. Do sušené zeleniny se také přimíchávaly méněcenné druhy anebo přímo bezcenné odpadky, například zelné košťály. Jindy se sušená zelenina nebo její sušené části vydávaly za cennější, nebo dokonce cizokrajný druh. Podvádělo se i se sušeným ovocem. To se například uměle přibarvovalo dehtovými barvivy nebo přislazovalo syntetickými sladidly. Bylo to zakázané, ale dělo se to. Častým terčem nekalých praktik byly sušené fíky. Podvodníci je poprašovali moukou, aby tím napodobili přirozený výkvět krystalků cukru na sušených plodech. V umělém poprašku se pak rychle šířili roztoči, tedy rostlinní škůdci. Mezi pravé fíky se také přimíchávaly fíky hluché. To jsou zakrnělé, malé, houževnaté až suché, často vybledlé plody, k jídlu naprosto nevhodné. Sušené fíky a datle jsou i v nynější době občas předmětem nepovolených manipulací, jak se o tom lze přesvědčit v pravidelných hlášeních Systému rychlého varování před závadnými potravinami v EU (RASFF).

Nejčastějším terčem podvodníků ovšem bylo koření. Jde totiž o malé objemy zboží za vysokou cenu. Lidé si této pochutiny kupují vždy jen několik gramů, protože slouží jako přísada do pokrmů. Nejčastěji se švindlovalo s kořením mletým. „Jeho falšování, jak známo, se provádí ve velkém rozsahu, protože jednak je to výnosné, a jednak je spotřebitel nesnadno pozná,". A tak se k soudu dostal třeba případ, kdy byly do zázvoru přimíseny pšeničné otruby a pšeničná mouka. Jindy se soud zabýval mletou paprikou, jejíž prodej byl pozastaven kvůli nápadně neobvyklému zbarvení. Laboratorními zkouškami se zjistilo, že do papriky byla přidána ve „značném ▸

množství“ kukuřičná mouka a těživec, což je minerál s názvem baryt, jinak též síran barnatý. Jde o jeden z nejtěžších minerálů na světě, ostatně název baryt pochází z řeckého slova těžký. Baryt si falšovatelé oblíbili právě proto, že uměle zvyšoval hmotnost a na koření tak více vydělali. Baryt se těžil v Čechách i na Slovensku, a tak byl snadno dostupný.

Vůbec nejvýnosnějším bylo falšování šafránu. Ten byl a dodnes je nejvzácnějším kořením. Nadarmo se neříká, že když je něčeho málo, tak je toho jako šafránu. Nyní se gram šafránu prodává v Čechách za cenu okolo 500 korun. To už se pomalu blíží ceně, za kterou se prodává gram zlata. Koření se získává sušením blizen šafránu setého. Jeden květ má tři blizny a ty se z něj dodnes vytrhávají ručně a poté se suší. Na gram šafránu je zapotřebí 200 až 300 blizen, které po usušení vypadají jako tenká červenohnědá vlákenka. V Evropě se šafrán pěstuje ve Španělsku a jižní Francii, největším producentem na světě je Írán. V Československu v dobách mezi dvěma světovými válkami se šafrán nejčastěji falšoval květy a květními částmi jiných rostlin, například měsíčku lékařského dále pak čnělkami kukuřice, vlčích máků nebo květními lístky pivoňky. Podvodníci si také vypomáhali uměle obarvenými kořínky póru, cibulovými slupkami. Poprašovali také šafrán moukou, cukrem nebo škrobem. Uměle také zvyšovali hmotnost drahého koření přídavkem již zmiňovaného těživce, tedy minerálu baryt.

Mouka se také přidávala do mletého hřebíčku. Toto aromatické koření v mletém stavu se také ředilo škrobem, kurkumou nebo drceným santalovým dřevem. Ale falšoval se i hřebíček kusový. Přimíchávaly se k němu olámané hřebíčkové stopky, kde je méně aromatických látek než v hřebíčkových hlavičkách. Množství hřebíčkových stopek tedy nesmělo být vyšší než sedm procent. Podvodníci byli občas ještě drzejší. „Příležitostně se napodobuje uměle celý hřebíček, a to buď z hnědě barveného těsta z kůry, nebo z měkkého dřeva napuštěného silicí,“ popisuje nekalé praktiky falšovatelů Potravní kodex československý. Triky se dělaly i s mletým pepřem. Velice časté byly příměsi strouhaného chleba, drcených skořápek a slupek vlašských a lískových ořechů, slupek mandlí, olivových pecek, datlových jader, ba i žaludů. Aby byl mletý pepř těžší, přidávala se k němu dřevní moučka, rašelina nebo sádra a také již známý těživec – baryt. Obdobnými látkami jako pepř se falšovalo i nové koření, což jsou nedozrálé sušené plody pimentovníku pravého. Kromě toho se do mletého nového koření přimíchávaly třeba rozemleté sušené hrušky, struska z vysokých pecí nebo uhlí.

V mleté červené paprice byly z nepovolených příměsí zjišťovány například mletá dubová kůra, dřevo z doutníkových krabic, suchary, dehtová barviva i drcená cihla. Často to též byla extrahovaná, tedy již vyluhovaná a bezcenná mletá paprika. Ani kmín, což je koření zcela běžné, neunikl pozornosti falšovatelů. Nepoctivci ho mísili s kmínem částečně nebo zcela extrahovaným, který byl podle tehdejších zvyklostí vhodný pouze ke zkrmení dobytka. Muškátové oříšky se v obchodě většinou prodávaly vcelku, tedy nemleté. Avšak ani v tomto případě si zákazníci nemohli být jisti, zda je koupené zboží bez závad. Vyskytly se totiž umělé muškátové oříšky, které byly vyrobeny lisováním a sušením z luštěninové a pohankové mouky, hlíny nebo z odpadků a zlomků pravého muškátového oříšku. Hmyzem silně rozhlodané a navrtané muškátové oříšky se prodávat nesměly, a tak dírky navrtané hmyzem nepoctivci vyplňovali tukem, moukou nebo vápnem.

Nutno poznamenat, že s kořením, zejména mletým, se podvádělo odjakživa. V polovině 19. století se na území tehdejšího Rakouska-Uherska mleté koření vůbec nesmělo prodávat, aby se těmto nekalým praktikám zabránilo. Ale ani zákaz nepomohl. Jak šel ale čas a zdokonalovalo se lidské poznání i technika, dokázali odborníci podvody lépe odhalovat. V třicátých letech dvacátého století, za časů předválečného Československa, ze kdy pochází i námi již zmiňovaný potravní kodex, měly dozorové úřady laboratoře s mikroskopy a přístroji pro chemické analýzy. Potravní kodex československý přesně popisuje analytické metody, jimiž byly podezřelé potraviny zkoumány, aby mohly být případné podvody odhaleny. Díky tomu se nám dochovala ojedinělá svědectví o mnohdy kuriózních způsobech, jakým ziskuchtiví nepoctivci falšovali tehdejší potraviny.

AGROBASE, ALICE OLBRICHOVÁ, 25. 3. 2019

Tisková zpráva SZPI – Potravinářská inspekce zakázala rozinky s nadlimitním množstvím toxické látky

Datum: 15. 03. 2019 – Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI) zakázala uvádět do oběhu nevyhovující potravinu "DLE GUSTA SUCHÉ PLODY – sušené ROZINKY" v balení 100 g, s označením DMT: 22/11/2019, šarže: E05180193D 06, země původu: Írán, pro skupinu COOP vyrábí: ENCINGER SK s.r.o., Jadranská 13, 841 01 Bratislava, Slovensko.

Laboratorní rozbor u předmětné šarže potvrdil nadlimitní přítomnost látky ochratoxin A. Zjištěné množství 22,7 mikrogramů na kilogram (μ g/kg) více než dvojnásobně překročilo zákonem maximální povolené množství 10 μg/kg. Ochratoxin A je látka produkovaná plísněmi, která má v případě konzumace nežádoucí dopad na lidské zdraví. Inspektoři vzorek závadné šarže odebrali v provozovně společnosti JEDNOTA, spotřební družstvo České Budějovice, provozovna: Suchdol nad Lužnicí na ulici 28. října 98, a na základě výsledku laboratorního rozboru nařídili neprodlené stažení nevyhovující šarže ze všech poboček obchodního řetězce.

S kontrolovanou osobou SZPI zahájí správní řízení o uložení pokuty. Inspekce doporučuje všem spotřebitelům, kteří mají předmětnou šarži potraviny doma, aby ji nekonzumovali.

ZPRACOVAL: MGR. PAVEL KOPŘIVA – TISKOVÝ MLUVČÍ

Tisková zpráva SZPI – Potravinářská inspekce zjistila pekingské zelí s nadlimitním obsahem pesticidu flonicamid

V rámci cílených kontrol cizorodých látek v sortimentu čerstvého ovoce a zeleniny zjistila kontrola Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) nevyhovující šarži potraviny „pekingské zelí“ v provozovně společnosti TEMPO, obchodní družstvo, Hlučínská 727, Bolatice 74723.

Jednalo se o čerstvé pekingské zelí ve volném prodeji z přepravky, země původu: Polsko, u které laboratorní rozbor SZPI potvrdil kontaminaci pesticidem flonicamid v množství 0,096 miligramů na kilogram (mg/kg). Příslušný právní předpis stanovuje maximální povolený limit pro přítomnost flonicamidu na 0,03 mg/kg. Flonicamid je insekticid, který se používá jako ochrana rostlin proti hmyzím škůdcům.

Z uvedených skutečností vyplývá, že provozovatel porušil Nařízení (ES) č. 396/2005 o maximálních limitech reziduí pesticidů v potravinách a krmivech a SZPI zahájí správní řízení o uložení pokuty. Inspekce současně došetřuje případ v rámci dodavatelského řetězce. O podobném případu SZPI informovala v tiskové zprávě dne 5. 12. 2018, 8. 11. 2018 a 26. 10. 2018.

AUTOR: SZPI, ZPRACOVAL: MGR. PAVEL KOPŘIVA – TISKOVÝ MLUVČÍ, 05. 03. 2019

Tisková zpráva SZPI – Potravinářská inspekce nevpustila do ČR zelený čaj z Číny 26x a 110x překračující limity u dvou typů pesticidů

Datum: 17. 03. 2019 - Inspektoři Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) ve spolupráci s Celním úřadem Praha – Ruzyně nevpustili do vnitřního trhu ČR, resp. EU zásilku čaje z Číny. Inspektoři zásilku nejprve zajistili v celním prostoru letiště z důvodu odběru vzorků pro laboratorní analýzu. Výsledky rozborů čaje s názvem Green tea „cui ming“ GT001 prokázaly, že čaj překračuje maximální povolené limity u dvou typů pesticidů. Rozbor laboratoří SZPI ve vzorku čaje stanovil koncentraci pesticidu acetamiprid na 1,3 miligramů na kilogram (mg/kg, maximální povolený limit je 0,05 mg/kg) a pesticidu tolfenpyrad na 1,1 mg/kg (maximální povolený limit je 0,01 mg/kg).

Dodavatelem čaje z Číny je společnost Daoan Consulting, 2/1/401 Xinan Huayuan, Lianhuachizhengjie, Wuhua district, 65000, Kunming, Yunnan, Čína a dovozcem do ČR je společnost ORIENTAL.cz, s.r.o., Výškovická 3085/2 700 30 Ostrava-Zábřeh, Česká republika. Vzhledem k nedodržení limitů pro přítomnost pesticidů rozhodli inspektoři SZPI o nevpuštění zásilky do vnitřního trhu EU a nedošlo tak k ohrožení zdraví spotřebitelů. Zásilka bude zlikvidována na náklady dovozce.

ZPRACOVAL: MGR. PAVEL KOPŘIVA – TISKOVÝ MLUVČÍ

Tisková zpráva: Kontroly SZPI 2018: nejméně závad mají tuzemské potraviny

27. 03. 2019 – Výsledky kontrol Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) ukázaly, že nejméně pochybení se vyskytuje u potravin tuzemských výrobců. Kontroly zde prokázaly pochybení u 13% šarží potravin z šarží hodnocených. Větší míru pochybení kontroly prokázaly u potravin výrobců ze zemí EU (16,9%) a zdaleka největší míru pochybení u potravin dovážených ze třetích zemí (25,1 %). Tento výsledkový vzorec se v posledních letech opakuje a dlouhodobě potvrzuje nejvyšší míru spolehlivosti u tuzemských potravin.

„Výrobci z České republiky jsou od prvovýroby až do maloobchodní sítě pod systematickým dozorem tuzemských kontrolních institucí a jakákoliv pochybení je možné neprodleně řešit u dotyčných subjektů. Jde o mnohem rychlejší, efektivnější a transparentnější proces, než předávat zjištění do zahraničí a spoléhat na činnost tamních dozorových orgánů. Opakované potvrzení nejvyšší kvality tuzemských potravin mne proto nepřekvapuje.“ konstatoval ministr zemědělství Miroslav Toman.

SZPI uskutečnila v roce 2018 celkem 43 401 vstupů do provozoven potravinářských podniků, provozoven společného stravování, celních skladů a internetových obchodů. Z tohoto počtu inspektoři SZPI vykonali 25 067 kontrolních vstupů do provozoven maloobchodního prodeje, 14 290 vstupů do provozoven společného stravování, 5 868 vstupů ve výrobě potravin, 1 876 kontrol ve velkoskladech, 599 v prvovýrobě, 1 041 v ostatních místech (např. při přepravě, celních skladech apod.).

Při těchto kontrolách inspektoři zjistili celkem 3 514 nevyhovujících šarží potravin a ostatních výrobků. Nejproblematičtějším typem provozoven, stejně jako v letech 2017, 2016 a 2015, byl segment společného stravování. Inspekce provedla v restauracích, bistrech, pivnicích, barech, cukrárnách a dalších typech provozoven společného stravování celkem 14 290 kontrol a zjistila zde 3 457 pochybení. Porušení právních předpisů tak inspektoři zjistili v každé čtvrté kontrolované provozovně. Z důvodu nedodržení správné hygienické praxe inspektoři uzavřeli provozovnu na místě v celkem 67 případech. Provozy společného stravování představovaly 37,6% všech uzavřených provozoven.

Mezi nejproblematičtější komodity z hlediska kontrolních výsledků patřil med (46,3% nevyhovujících šarží z hodnocených), masné výrobky (19%), víno (23,9%), čerstvé ovoce (16,9%), mléčné výrobky (18,3%), skořápkové plody (28,2%) a doplňky stravy (14%). V roce 2018 bylo pravomocně skončeno 2 216 správních řízení vedených s provozovateli potravinářských podniků, v nichž byly uloženy pokuty v celkové výši 100 594 000 Kč. Inspekce zároveň vloni uložila 12 397 zákazů uvádět potraviny do oběhu a celková hodnota takto zakázaných potravin představovala 53 625 509 Kč.

ZPRACOVAL: MGR. PAVEL KOPŘIVA – TISKOVÝ MLUVČÍ SZPI (KRÁCENO)

Potraviny na pranýři
(falšované a nebezpečné víno – březen)

BURČÁK BÍLÝ, Muškát Moravský

Kategorie: Falšované potraviny

Výrobek byl označen jako "Burčák - burčák bílý", avšak barva neodpovídala označení. Byla růžová.

Spotřebiteli tak byly poskytnuty zavádějící informace o charakteru výrobku.

Množství výrobku v balení: 1,5 l

Výrobce: Vinařství Vydařilý, Vydařilý Petr, Moravská 1140, 69611 Mutěnice, Česká republika

Distributor: Vinařství Vydařilý, Vydařilý Petr, Moravská 1140, 69611 Mutěnice, Česká republika

Místo kontroly: Ladislav Sova, Votice (Nerudova 554, 25901 Votice), IČ: 49532952

Země původu: Česko

Ze zahraničí

Zpráva z jednání pracovní skupiny Víno při Copa-Cogeca

Datum: 5.3. 2019 od 10,00 do 18,00 Brusel, zapsal: Karel Matoušek

Situace na trhu – přehled DG Agri a následně členských zemí

Většina zástupců uvedla, že rok 2017 způsobil řadu problémů, málo hroznů, celková produkce byla místy až o 30% nižší než rok před tím. Letošní první odhad úrody 2018 je okolo 184 mil. hl, což je o 40 mil. hl více než 2018 a pokud se tento předpoklad splní, bude to nejvyšší úroda za posledních 10 let. U jednotlivých výnosů byla velká fluktuace, mezi 40–60 hl/ha. Letos většina zemí sází na zvýšení, jen pár malých zemí z oblasti Středozemního moře, předpokládá nízkou úrodu. Pro trh je nyní připraveno 177 mil. hl, zásoby jsou dost nízké, ale stále je zde odhadem 340 mil. hl. U zásob se předpokládá mírný růst (+ 9 mil. hl), nejvíce ve Francii a v Německu. Plochy jsou stejné v Itálii a ve Španělsku, ve Francii o něco přes 3% nižší. Letos se počítá celkově úroda 10 % nad průměrem a vysoká kvalita.

DG Agri – vytváření pozorovatelny pro víno. Celý proces jde poměrně pomalu, podrobnosti později. Komisař Hogan chce pozorovatelny pro všechny sektory a to přinese další práci navíc pro experty. Přípravy začaly před 2 roky a práce nepokračují stejným tempem ve všech sektorech. Pro pozorovatelnu vína mají být nahlášeni kandidáti do 5.4. Celkem 20 expertů, a zástupce Komise zde říká, že alespoň jeden z nich by měl být právník. Pozorovatelna: musí být výkonná, analyzovat ceny a trendy a výhledy produkce a obchodu. Trh vína se podstatně změnil. Celkem je 1.800 CHOP a CHZO, počet trvale roste. Předseda Coste k tomu dodává, že pozorovatelna neslouží jen ke sběru dat ale měla by být aktivním nástrojem pro tržní trendy, a perspektivy. Dále by se měl zlepšit tok informací mezí produkcí a obchodem. Kandidáti - celkem z 20 organizací, mohou být až 2 experti za organizaci. Hodně práce bude při přípravě. První schůze je plánovaná na listopad.

Itálie – jaké bude složení (omezení na 20 míst)? Komise vybere z návrhů 20 organizací, které musí být reprezentativní a následně bude výběr uvnitř.

Stav produkce a trh v EU

Francie – předpokládá se produkce 49 mil. hl, nízké zásoby, Burgundsko pokles, ostatní produkce nárůst. Trh zatím v pořádku, snížil se export do Číny.

Portugalsko: menší produkce, loňský pokles se neodrazil v cenách, domácí trh je stabilní. Dobré zásoby.

Španělsko: je třeba sledovat celou evropskou produkci, očekávají rekordní úrodu, ale trh ve Španělsku je pomalý, především kvůli propadu cen (hlavně stolní). Zásoby jsou nízké. Říkají, že chybí tržní nástroje, to co je k dispozici, nefunguje. Také obchod stagnuje (Čína, Rusko).

Itálie: čeká se úroda o 5 mil. hl vyšší. Zásoby jsou nízké. Pokles produkce u CHZO o 7 %.

Rakousko: komplikovaná situace, vysoké zásoby od roku 2017, kdy byla dobrá úroda, v roce 2018 sucho, ale stále dobrá úroda. Nyní ceny klesly, zásoby jsou okolo 2,5 mil. hl. Export roste jak objemově tak hodnotově.

Holandsko – trvalý růst produkce, vloni rekordní, roste v zemi i poptávka, ceny jsou stabilní.

Coste shrnuje: trh je komplikovaný i když jsou zásoby nízké. Pozorovatelna by měla být užitečný nástroj, je zapotřebí tržních mechanismů pro případy velkých výkyvů produkce.

Neférové obchodní praktiky

Příští týden se má hlasovat na plenárním zasedání Parlamentu (13.3.). Následně proběhne diskuse na Radě (18.3.). Publikace o 10 dní později + uplatnění nařízení v dubnu. Následně převody do národních legislativ, nyní má již 20 ČZ určité legální opatření, ale 8 zemí nemá žádnou k tomu žádnou legislativu. Provádění +6 měsíců, následně Komise (dalších 6 měsíců). Vyhodnocení proběhne po 4 letech.

Seznam zakázaných neférových praktik - původně byly jen4, k tomu byly přidány další 4 a nyní je zde 10 hlavních a 6 doplňkových. Existují výjimky, pokud je dohoda mezi kupujícím a prodávajícím. Pro další pokračování dostala Komise 4 návrhy, to by mělo přispět k doladění legislativního návrhu.

Obchod vínem s Austrálií

Vývoz vína z EU do Austrálie činí 221 mil. €, je to malý ale rostoucí trh, + 138 % v porovnání k roku 2008, vysoká hodnota vína. Dovoz se pohybuje kolem 550 mil. €, tj. 24% z celkového dovozu vína do EU. Australský trh je sice malý, ale důležitý pro EU. Největší přírůstky jsou u dražších vín. V porovnání spotřeby mezi Austrálií, Francií a Itálií se ukazuje, že v Austrálii je stabilní nebo mírně roste, v evropských zemích je pokles. Největší přírůstky jsou u šampaňského a také italských sektů. Ale stejně rostou i dovozy z Austrálie. Plná liberalizace by byla výhodná pro EU. Italské Prosecco by mělo být registrováno jako CHOP.

Flavescence dorée (fytoplazmové zlaté žloutnutí révy)

V rámci boje proti škůdcům je zařazeno do přílohy II, části A, sekce II. Jsou zde uplatněny následující opatření:

- okamžité informování Komise a ostatních členských států, při zjištění výskytu
- dohled – vše se bude pečlivě kontrolovat, aby se předešlo šíření nákazy
- karanténa – ČZ musí zakázat pohyb
- ČZ udělají vše nutné pro likvidaci ▸

nemoci, a pokud to není možné, omezit její šíření.

Nové nařízení obsahuje také definice karanténních oblastí, kde se vyskytuje škůdce.

Ze zprávy o jednání skupiny Alkohol při C/C

Datum: 14.3. 2019 od 14,30 do 17,30 Brusel, zapsal Karel Matoušek

Odstranění nebo snížení obsahu alkoholu – legislativa-aktualizace

Poslední výměna korespondence mezi sekretariátem C/C a Komisí se týkala nápojů bez alkoholu, které se prodávají pod názvem „ destilované nealkoholické nápoje“. Kde je místo nápoj často uváděn alkohol, ale to je v rozporu s nařízením č. 110/2008, které jasně definuje termínem „spirit drink“ (čl. 2).

V anglické terminologii nařízení se termín „spirit“ objevuje jako součást termínu „spirit drink“, což znamená alkoholický nápoj a to je vyhrazeno pro alkoholický produkt, který je připraven destilací, po alkoholovém kvašení, jako zemědělský produkt, který nemá vlastnosti čistého ethyl alkoholu, ale nápoje s alkoholem, který stále obsahuje aroma a chuť původní suroviny ze které vznikl. Oba termíny jak „ spirit“, tak „destilát“ se používají v EU legislativě pro nápoje vzniklé destilací a obsahující alkohol, a tak by neměly být v žádném případě použity pro nápoje, které byly částečně nebo úplně odalkoholizovány. To byl úvod k tématu, o kterém se vede debata již řadu let. Nejen v této skupině, podobná je situace i v pracovní skupině Víno.

V diskusi se rovněž otevřela otázka přidávání cukru a snižování obsahu alkoholu. Změní se tím kvalita produktu? O tom se vedou trvale spory, problém je, že dnes tento trend podporuje značná část spotřebitelů (zejména mladší generace). To se týká nejen Evropy, ale specificky Asie. Dříve zde byla hlavním motivem cena, nyní se hledají cesty jak propagovat nové produkty (se starými zavedenými názvy – značkami). A vymýšlejí se stále nové druhy a chutě při míchání. Zde přišla na pořad otázka karamelu, který se používá ke zbarvení u koňaku a whisky, ale tam se jedná především o barvu, ne o obsah cukru. Jiná otázka se týká přidávání cukru do vodky, kde se někdy doporučuje až 8 gramů na litr, a to je již podle producentů příliš velký zásah.

O odstranění alkoholu, podobně jako u vína, se vedou diskuse, podle sekretariátu jsou postoje ČZ stále hodně rozdílné, řada připouští experimenty, jiné chtějí zachovat tradiční postupy a odmítají nápoj bez alkoholu nebo s nižším obsahem nazývat whisky, rum či jiné destiláty.

Dnes se objevují i nápoje s obsahem konopí. Velké společnosti dělají často pokusy jak testovat přijetí netradičních nápojů (Johny Walker whisky), s obsahem jen 37 % obj. To se nejčastěji používá do míchaných nápojů. Je zde tedy otázka plného odstranění alkoholu nebo částečné (snížení na 30 % nebo 20 %). A zde je také velmi rozdílný přístup značek, zda v tomto trendu pokračovat, nebo vytvořit úplně nové značky, i když to nese velká marketingová rizika. Pokud zde dojde k legálním změnám, celý proces trvá 4-5 let, i déle, ale především zde musí být nová kategorie s jasnou definicí. Sekretariát za tím účelem připravil dopis na DG Agri, kde žádá vyjasnění. Dopis je ve stejné době adresován i na zastoupení ČZ.

Značení – memorandum porozumění

Diskuse, která trvá již několik let, dostala formu v březnu 2018, kdy se 7 obchodních asociací producentů alkoholu, vína, cidru a piva dohodly na prezentaci společného závazku „samoregulace“ ve vztahu ke značení nutričního obsahu a seznamu látek, které obsahují. To bylo zasláno Komisaři DG Sanco, Vytenis Andriukaitis. K tomuto dokumentu byla připojena celá řada příloh, ve kterých je závazek, že od konce 2022 budou uvedeny informace o nutričních hodnotách a složeních na všech alkoholických nápojích prodávaných v EU a tak dostupné všem spotřebitelům. V dokumentu je uvedeno jak zde bude dodržována celá řada principů a pravidel týkajících se informacích o energetické hodnotě na etiketách a rovněž složení. Tento dokument není právně závazný a nebude sloužit ani teď ani v budoucnu jako závazek nebo povinnost.

Jaký byl důvod k vytvoření tohoto memoranda?

Vytvořit kód praktik pro informace spotřebitelů u alkoholických nápojů a zlepšit spolupráci mezi signatáři. A mělo by zároveň sloužit jako příklad i pro ty, kteří zatím memorandum nepodepsali. Energetický obsah se bude uvádět na 100 ml a dále pro běžné užívané velikosti skleniček. Bude prováděno postupně a od roku 2020 by mělo být u 20 % produktů, 40 % k 31.3. 2021 a nad 60 % v březnu 2022. Složení bude uvedeno online podle kritérií uvedených v příloze k dokumentu.

Průběh provádění:

Předložení memoranda v březnu 2018, říjen 2019 – zpráva o průběhu prací v organizacích, březen 2020 – dokončení 1. fáze provádění, třetí čtvrtletí 2020 – monitorovací zpráva, březen 2021 – 2. fáze provádění, konec roku 2022 – všechny informace dostupné pro spotřebitele

Uvedení na etiketě – je zde standardizované řešení přes kód, všechny informace včetně % a složek. Vždy je nutné uvádět základní surovinu (whisky - obilí, vodka – brambory atd.), % alkoholu a podíly dalších surovin. Rakouská zástupkyně k tomu říká, že řada podmínek není vhodná pro malé palírny, v zemi je okolo 50 tisíc malých destilátorů (s méně než 1000 l ročně). Řešení se hledá 2 roky, ale co se zde navrhuje, není vhodné pro malé producenty a těch je drtivá většina. Dále byla debata o tom jaké údaje mají být na zadní etiketě. Kalorie jsou nyní povinně označovány jen v Anglii.

Evropská komise zahájí činnost dvou nových observatoří pro monitoring situace na trhu s vínem a ovocem a zeleninou

Evropská komise zahájí činnost dvou nových observatoří pro monitoring situace na trhu s vínem a ovocem a zeleninou. Nové observatoře zahájí činnost v průběhu roku 2019, doplní tak již existující observatoře pro monitoring situace na trhu s mlékem, masem, cukrem a obilovinami, olejninami a proteinovými plodinami.

ZPRAVODAJ PK ČR 11/2019

Ve Švýcarsku byla v roce 2018 rekordní sklizeň hroznů

Ideální podmínky počasí umožnily nadprůměrný výnos hroznů. Zdravé hrozny s vysokým obsahem cukrů jsou předpokladem pro mimořádný ročník. Celkem bylo sklizeno 1,1 mil. hl vína, což je nejvíce od roku 2011. Meziročně je to ▸

o 40 % více a o 13 % více proti desetiletému průměru. Na jaře nebyly mrazíky, léto bylo sušší a velmi teplé. Vedlo to k extrémně brzké sklizni zdravých hroznů s vysokou cukernatostí, v průměru o 2 týdny dříve oproti normálu.

Poznámka: Ve Švýcarsku se nachází 14.700 ha vinic, u nás je jich o 20 % více. Dosáhli průměrného výnosu 10,7 t/ha, my 6,6 t/ha (61 %), a to ne naposledy od roku 2011, ale v našem případě od roku 2008. Co asi děláme špatně?

ZDROJ: SCHWEIZERBAUER.CH/12. 3. 2019/JS

Nový systém značení původu vína ve Štýrsku:

SÜDSTEIERMARK DAC (Jižní Štýrsko), VULKANLAND STEIERMARK DAC (Země vulkánů Štýrsko), WESTSTEIERMARK DAC (Západní Štýrsko)

V pondělí 2. července 2018 pozvali zástupci Regionálního vinařského výboru (Regional Weinkomitee) a Vína Štýrsko (Wein Steiermark) novináře k historické tiskové konferenci, která uvedla novou éru štýrského vína. Jak bylo v hotelu Weitzer oznámeno, má Štýrsko od vinařského roku 2018 nový systém značení původu. Spočívá v členění do tří štýrských vinařských oblastí DAC: Südsteiermark, Vulkanland Steiermark a Weststeiermark. Spuštění tohoto nového systému původu naplánoval Regionální vinařský výbor od sklizně 2018. Definitivní termín štýrských DAC musí ještě schválit spolkové ministerstvo vydáním vyhlášky.

Povinná ruční sklizeň! Povolené odrůdy: Ryzlink vlašský, Pinot blanc, Morillon (Chardonnay), Pinot gris, Ryzlink rýnský, Muškát žlutý, Sauvignon blanc, Tramín a Schilcher (pouze Západní Štýrsko) a jejich cuvée.

Riedenweine (vína z tratí)

Výraz a potenciál nejlepších tratí. Od 1. května roku následujícího po sklizni. Výjimkou je Schilcher (Západní Štýrsko), od 1. února. Zbytkový cukr max. 4,0 g/l, odrůdy Ryzlink rýnský, Muškát žlutý a Tramín musí splňovat označení „suché“.

Ortsweine (vína z obcí)

Místní speciality. Od 1. května roku následujícího po sklizni. Výjimkou je Schilcher (Západní Štýrsko), od 1. února. Zbytkový cukr max. 4,0 g/l, odrůdy Ryzlink rýnský a Tramín musí splňovat označení „suché“. Klöcher Traminer také „polosuché“ a od cukernatosti pro přívlastková vína bez omezení zbytkového cukru.

Dále jsou vypsána katastrální území pro jednotlivá DAC.

Gebietsweine (vína z oblastí)

Rozmanitost oblastí. Od 1. března roku následujícího po sklizni. Výjimkou je Ryzlink vlašský a Schilcher (Západní Štýrsko), od 1. prosince. Zbytkový cukr max. 4,0 g/l, odrůdy Ryzlink rýnský a Tramín musí splňovat označení „suché“.

ZDROJ: WWW.STEIRISCHERWEIN.AT/14.3.2019/JS (KRÁCENO)

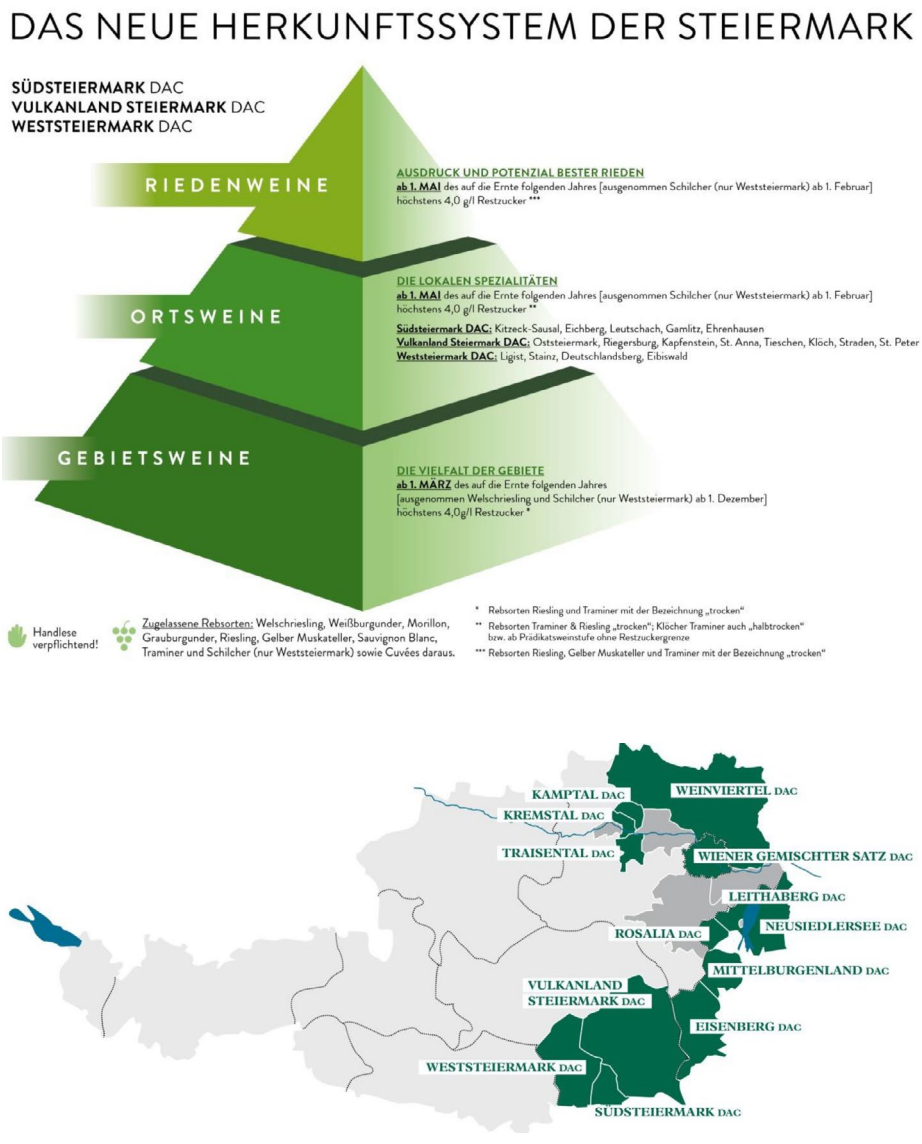

Export šampaňského v roce 2018

Na veletrhu ProWein zveřejnil šampaňský svaz vinařů Comité Champagne se sídlem v Épernay data o exportu za rok 2018. Bylo vyvezeno víno v rekordní hodnotě 4,9 mld. €. (Pro srovnání je to 127 miliard Kč a celá zemědělská produkce ČR v roce 2018 činila 135 miliard Kč!) Export ve finančním vyjádření se tak meziročně zvýšil o 0,3 % a v objemu snížil o 1,8 % na necelých 302 milionů lahví. Přitom většina šampaňského se spotřebuje ve Francii, spolu s Anglií je to 60 %. Obzvlášť dynamicky se vyvíjí export mimo EU: USA téměř 24 mil. lahví, Japonsko téměř 14 mil. lahví, Německo přes 12 mil., Austrálie přes 8 mil. lahví, Čína téměř 5 mil. lahví. Více šampaňského vína tak bylo meziročně spotřebováno ve Francii, USA a Anglii.

WEINWIRTSCHAFT/19. 3. 2019/JS

Placaté láhve na víno mohou snížit náklady a emise, tvrdí firma

Do přepravní krabice na víno pro čtyři kulaté skleněné láhve by se mohlo vejít ▸

deset láhví o stejném objemu. Britská společnost Garçon Wines přišla na trh s placatými vinnými láhvemi z recyklovaného plastu. Mají ušetřit náklady na přepravu i emise. Celosvětové statistiky z vinařského průmyslu ukazují, že se každoročně použije více než 35 miliard skleněných láhví. Ty se obvykle přepravují v krabicích po šesti nebo dvanácti kusech. Podle společnosti Garçon Wines zůstává při takovémto skladování mnoho nevyužitého prostoru. I proto britská společnost, která vznikla teprve v roce 2017, přišla s nápadem distribuovat víno v placatých plastových láhvích. Ty jsou prý skvělou alternativou k zastaralému skleněnému modelu, který se od 19. století příliš nezměnil. Napsal o tom britský deník The Guardian. Společnost Garçon Wines tvrdí, že její láhev je první, která by byla doručitelná do poštovní schránky. Až dosud byly placaté láhve s vínem používány pouze jako originální dárek, nyní však společnost oznámila, že jedná s výrobci a dodavateli vína o výrobě lahví v mnohem větším měřítku.

Láhve jsou vyrobené ze stoprocentně recyklovaného materiálu. Každá má i plastový utávěr, což usnadňuje recyklaci. Při skladování zabere o 40 procent méně místa. Paleta, na které se dá přepravit 456 kulatých skleněných láhví, pojme těch placatých až 1040! Plastová láhev je navíc o 87 procent lehčí než běžné skleněné láhve.

ZDROJ: IDNES.CZ, AUTOR: DIV, 3.3.2019 (KRÁCENO)

Němce trápí nedostatek lahví, vinaři nemají kam stáčet víno. Češi mají zatím zásoby

Němečtí vinaři si stěžují na nedostatek skleněných lahví. Příčinou je podle nich nejen letošní mimořádná úroda, ale také trend, kdy se výrobci začínají vracet od plastů zpátky ke sklu. Na problém upozornila německá agentura DPA. Českých firem se v tomto roce nedostatek lahví nedotkne. "V celé Evropě je nedostatek vinných lahví kvůli velké sklizni," vysvětluje Ernst Büscher z Německého vinařského institutu, proč němečtí vinaři čekají na sklo i několik týdnů. Další důvod podle něj tkví v nedostatečné kapacitě výrobců. V současné době se totiž rekonstruují hned tři velké sklárny v jižním a východním Německu. Jeho slova potvrzuje i Sascha Wlodarczyk, výkonný ředitel výrobní firmy na láhve Flaschen-Wittmer. "Nemůžeme obsloužit všechny objednávky dostatečně rychle a vyhovět požadavkům na různé tvary a barvy," řekl DPA.

Podle něj nejsou k mání například litrové láhve ze zeleného skla. Ty jsou žádané, protože tmavá barva zmírňuje přístup světla k vínu. Svit jinak podporuje proces zrání. Na takové lahve se čeká i tři měsíce. Na trhu ovšem chybí i bílé sklo, do kterého se slévají růžová nebo šumivá vína. "Sklárny jsou jednoduše prázdné," popisuje situaci v Německu obchodní zástupce firmy Carl Klein, která se věnuje prodeji vína, Armin Gsell. Dodává, že na většinu lahví čekají vinaři alespoň tři týdny.

Česko si na nedostatek lahví zatím nestěžuje

"Vnímáme, že výrobní kapacity evropských skláren na výrobu lahví jsou aktuálně přeplněné a spíše nedostatečné. Naši výrobu, a tedy i potřeby, ovšem plánujeme dlouhodobě, a s našimi dodavateli lahví máme uzavřené dlouhodobé kontrakty," komentuje situaci ředitel společnosti Bohemia Sekt Ondřej Beránek. Problémy s nedostatkem vinných lahví Bohemia Sekt, jako producent značek Víno Mikulov nebo Habánské sklepy, tedy přímo nepociťuje a přinejmenším pro letošní rok jich má dostatek. Plastové láhve nepoužívá vůbec a jejich zavedení v tuto chvíli neplánuje.

S nedostatkem skleněných lahví se ale nesetkávají ani tuzemská menší vinařství. "Plníme asi sto tisíc litrů vína ročně. S velkými vinařskými podniky v Německu, které mají miliony litrů vína ročně, se nemůžeme srovnávat," komentuje situaci jednatelka společnosti České vinařství Chrámce Kateřina Kreisinger. Plastové láhve vinařství nepoužívá vůbec, třetinu produkce pak prodává v sudech.

ZDROJ: AKTUÁLNĚ.CZ, AUTOR: MICHAELA VÁŇOVÁ, 21. 3. 2019

Nově povolený přípravek proti obrostu na kmínci

Firma Belchim obdržela řádné povolení pro přípravek Beloukha® k použití ve vinohradnictví na odstraňování letorostů vyrůstajících z kmínku v mladých výsadbách (do 4. roku). Účinnou látkou je kyselina pelargonová. Tato mastná kyselina zničí kutikulu zelených částí rostlin a zvýší tak průchodnost voskové vrstvy. To pak vede během krátké doby k zaschnutí zasažené části rostliny. Látka se nedostává do rostliny ani ji nepřijímají zdřevnatělé části. Získává se z rostlinných olejů (řepka, slunečnice), odbourává se rychle a beze zbytku. Přípravek může být použit 2x za sezonu s časovým odstupem nejméně 14 dnů.

DDW/1. 3. 2019/JS

Oddálení rašení pomocí ošetření olejem

Nouzově byl v Rakousku povolen přípravek „Schädlingsfrei Obst und Gemüse Konzentrat“ s účinnou látkou řepkový olej. Cílem je oddálením rašení předcházet škodám z jarních mrazů. Přípravek je povolen i v ekologickém vinohradnictví. Po ošetření se brání přístupu vzduchu a tím se omezí dýchání očka. Pokusy v roce 2017 ukázaly oddálení rašení o 8 až 15 dnů, v roce 2018 o 2 až 9 dnů, přičemž u některých odrůd k oddálení rašení prakticky nedošlo. Protože jde o nouzové povolení s krátkodobými pokusy, doporučuje se v Rakousku používat přípravek jenom na části vinic firmy. Povolení platí do 14.6.2019, pak se nesmí v podniku ani skladovat.

DER WINZER/7. 3. 2019/JS

Stav biologické ochrany rostlin v Německu

Braunschweig – Politickým cílem spolkové vlády i vlád zemských je posílit úlohu biologické ochrany rostlin. Biologické postupy regulují škůdce a choroby často velmi selektivně a přitom téměř nepoškozují člověka a přírodu. Jsou nejdůležitějším prostředkem akčního plánu k trvale udržitelnému používání přípravků na ochranu rostlin, jehož cílem je snížit užívání chemických přípravků. Julius Kühn-Institut (JKI) pravidelně informuje o postupu tohoto akčního plánu. V roce 2018 byla zveřejněna již pátá zpráva, tentokrát o stavu v letech 2013 a 2014, z níž vyplývá nejenom, že biologická ochrana je v ekologickém zemědělství nezbytná, ale je značně využívána i v integrované produkci. Přesto plocha, na níž je využívána, trvale nenarůstá. Důvody jsou finanční, biologická ochrana je často dražší a je proto dotována. Jakmile se dotace sníží nebo úplně zruší, sníží se i rozsah použití biologické ochrany v integrované produkci.

Dokud nebudou do nákladů na chemickou ochranu započteny náklady za účinky na životní prostředí, musí být biologické postupy dotovány. Při srovnatelné účinnosti jsou pak praxí dobře přijímány. Problémem je i jejich proces povolení. Protože jsou velmi selektivní, vztahuje se povolení na relativně malou plochu v rámci EU, přičemž náklady na zkoušení jsou přibližně stejné jako u velkoplošných širokospektrálních chemických přípravků. To se projevuje především u přípravků na bázi bakterií a virů. K nejvíce používaným patří přípravky na bázi Bacillus thuringiensis, ale plocha jejich užití už nenarůstá. Značně rozšířené je používání feromonů ve vinohradnictví. V Německu se s nimi pracuje na 60 tisících ha vinic, tedy 66 % plochy vinic státu. Proti chorobám rostlin byly v roce 2013 registrovány pouze 4 mikrobiologické přípravky, což se do roku 2018 zlepšilo na 12. Přírodní přípravky, jako například řepkový olej, se používají převážně u okrasných rostlin a v zelinářství. Jsou většinou dobře odbouratelné.

Různé firmy prodávají asi 80 rozlišných druhů užitečných živočichů, které se úzce specializují například na mšice nebo roztoče. Ve sklenících a fóliovnících je často jejich plošné využití 100 %. Rozšiřuje se i opylující hmyz pro zvýšení výnosů. Na polních porostech je využívána Trichogramma. K aplikaci se využívají moderní metody, například drony.

PROPLANTA, 1. 3. 2019, JS (KRÁCENO)

Francouzský prezident podpořil snížení objemu používaných pesticidů v Evropské Unii o polovinu do konce roku 2025

Francouzský prezident Emmanuel Macron v otevřeném dopise evropským občanům na začátku března reagoval na otázky týkající se bezpečnosti, klimatu, či sociálního zajištění občanů EU. V oblasti zemědělské a potravinářské politiky Macron podpořil dosažení nulových emisí oxidu uhličitého do roku 2050, a snížení objemu pesticidů používaných v zemědělství v EU o polovinu do konce roku 2025.

Snížení objemu pesticidů o 50 % do roku 2025 je jedním z národních francouzských cílů, francouzští zemědělci ale na plán FR reagují nesouhlasně. Podle FR zemědělců snížení objemu používaných pesticidů ve FR znevýhodní francouzské producenty oproti producentům z ostatních evropských zemí, kde takto ambiciózní cíle zatím nastaveny nejsou. Zavedení plánu na EU úrovni by proto bylo pro FR řešením. Podle Macrona by dále měla být založena Evropská klimatická banka, která by financovala přechod k ekologickým postupům v EU. Z hlediska potravinové politiky Macron podpořil posílení kontrol prováděných evropskými úřady pro bezpečnost potravin a posílení provádění nezávislých posudků látek nebezpečných pro životní prostředí a zdraví.

ZPRAVODAJ PK ČR 12/2019

Soudní dvůr EU rozhodl ve prospěch požadavku na zveřejnění utajovaných studií ke glyfosátům

Soudní dvůr EU rozhodl na začátku března ve prospěch žádosti europoslanců z politické frakce Zelených – Heidi Hautala (FI, místopředsedkyně Evropského parlamentu), Benedek Jávor (HU, místopředseda Výboru EP pro životní prostředí), Michèle Rivasi (FR, členka Výboru EP pro životní prostředí) a Bart Staes (BE, náhradník ve Výboru EP pro životní prostředí), o povolení přístupu k vědeckým studiím, které se zabývají bezpečností glyfosátu.

V květnu 2017 podali tito europoslanci stížnost k Soudnímu dvoru na Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA), který jim odepřel přístup ke studiím pro stanovení bezpečnosti glyfosátu s odůvodněním, že zveřejnění by mohlo ohrozit hospodářské investice a know-how podniků. Studie byly podkladem k tvrzení, že glyfosát pro člověka pravděpodobně nepředstavuje karcinogenní rizika. EFSA má nyní 2 měsíce na odvolání proti rozhodnutí soudu.

ZPRAVODAJ PK ČR 12/2019

Vzácná skotská whisky je lepší investicí než diamanty a Ferrari

Minulý listopad se během dražby společnosti Christie's prodala láhev vzácné skotské whisky The Macallan 1926 poprvé za sumu, která překročila milion liber. Zmíněnou láhev totiž kupec koupil za neuvěřitelných 1,2 milionu liber, což v korunách představuje téměř 36 milionů. Pro zajímavost: za tuto částku se dá pořídit luxusní vila v Praze. Pro sběratele šlo totiž o „svatý grál" mezi whiskami. Kromě toho, že láhev zrála v sudech šedesát let, protože do láhve byla stočena v roce 1986, jde zároveň o umělecké dílo.

ZDROJ: E15.CZ, AUTOR: VLADAN GALLISTL, 9. 3. 2019

Polsko plánuje přijetí národní legislativy proti obchodním řetězcům s cílem snížit objem výrobků prodávaných pod vlastní značkou řetězců

Polský premiér Mateusz Morawiecki na začátku března představil plány Polska na zavedení národní legislativy proti obchodním řetězcům s cílem omezit objem výrobků prodávaných pod vlastní značkou řetězců. Polsko má navíc zájem legislativou donutit řetězce, aby minimálně polovina jejich nabídky pocházela z lokálních zdrojů. Polsko má při přípravě národní legislativy vycházet z již zavedených legislativ v jiných členských zemích. Národní legislativa zakazující prodej pod vlastní značkou řetězce a současně stanovující minimální podíl nabídky z lokální produkce by ale mohla být v rozporu s evropským právem a fungováním jednotného trhu v EU, protože by vedla k omezení volného pohybu zboží v EU. Podobnou legislativu zavedlo již v roce 2016 Rumunsko a Komise proti RO zahájila řízení.

ZPRAVODAJ PK ČR 12/2019

USA přišly kvůli protekcionismu o osm miliard

Obchodní války prezidenta Donalda Trumpa v loňském roce připravily Spojené státy americké o hrubý domácí produkt v hodnotě 7,8 mld. dolarů. Tvrdí to studie skupiny ekonomů z předních amerických univerzit.

MF DNES, 18. 3. 2019

Padla první oběť celní války. Zájem o americkou whisky v Evropě klesá

Vývoz whisky ze Spojených států se ve druhém pololetí loňského roku výrazně propadl. Zatímco v prvních šesti měsících export stoupl meziročně o 28 procent, ve druhé části roku o 11 procent klesl. Důvodem jsou cla, která Evropská unie, Kanada, Čína a Mexiko zavedly na dovoz zboží z USA v reakci na americ- ▸

ká cla na dovoz oceli a hliníku. Uvádí to čtvrteční zpráva amerického svazu obchodníků s lihovinami Distilled Spirits Council.

Zmíněné státy v polovině loňského roku uvalily cla na dovoz whisky a bourbonu z USA v rozmezí od deseti do 25 procent. Po výrazném růstu exportu v prvních šesti měsících tak hodnota vývozu za celý rok stoupla jen o 5,1 procenta na 1,2 miliardy dolarů (26,7 miliardy korun), což je výrazný propad v porovnání se zvýšením o 16 procent v roce 2017. Vývoz do Evropské unie se po zvýšení o 33 procent v prvním pololetí snížil ve druhém o 13,4 procenta. EU, která na dovoz whisky zavedla 25procentní clo, je pro americké výrobce tohoto moku významným trhem, na jejich celkovém exportu se podílí 60 procenty.

ZDROJ: AKTUÁLNĚ.CZ, AUTOR: ČTK, 21. 3. 2019

Porodnost v Číně

Čína následuje trend známý z Japonska, Jižní Koreje a dalších východoasijských zemí, v nichž se po letech hospodářského rozmachu porodnost výrazně snížila. Vyjádřeno hrubou mírou porodnosti, jejíž hodnota je ale závislá na věkové struktuře, se v Číně v loňském roce narodilo 10,94 dítěte na 1 000 obyvatel. V roce 2017 přitom byla porodnost 12,43 ‰. Podle čínského statistického úřadu má nyní Čína 1,395 mld. obyvatel. Ve druhém nejlidnatějším státě světa Indii, kde také dochází k poklesu růstu obyvatelstva, žije podle tamního statistického úřadu 1,362 mld. obyvatel.

Z výsledků populační projekce je zřejmé, že v letošním roce dosáhne počet obyvatel Číny vrcholu, a to 1,45 mld. osob, a poté se začne snižovat. Péče o seniory již nyní začíná být vnímána jako problém, neboť setrvale klesá podíl práceschopného obyvatelstva. Demografové předpokládají, že v roce 2050 bude v Číně žít 487 mil. osob starších 60 let, tedy více než každý třetí obyvatel. Ve snaze zvrátit nastolený trend Čína ukončila v roce 2015 takzvanou politiku jednoho dítěte, která byla zavedena v roce 1979. Hrozí tak nebezpečí, že Čína oproti západním zemím zestárne dříve, než stačí zbohatnout.

STATISTIKA A MY 2/2019, AUTOR: EVA HENZLEROVÁ (KRÁCENO)

Evropská komise – Tisková zpráva: Evropská komise bilancuje nad vztahy s Čínou a navrhuje 10 opatření

Brusel 12. března 2019 – Na pozadí rostoucí ekonomické síly a politického vlivu Číny Evropská komise a vysoká představitelka Unie bilancovaly nad vztahy Evropské unie s Čínou a nad souvisejícími příležitostmi a výzvami. Stanovily dnes 10 konkrétních opatření, která mají projednat a schválit hlavy států nebo předsedové vlád EU na zasedání Evropské rady dne 21. března. Evropská unie a Čína se zavázaly ke komplexnímu strategickému partnerství. V Evropě však sílí pocit, že rovnováha výzev a příležitostí, které pro ni Čína představuje, byla narušena. Dnešním společným sdělením chtějí Evropská komise a vysoká představitelka zahájit debatu, jež má předefinovat přístup Evropy tak, aby byl realističtější, asertivnější a mnohotvárnější.

Čína je současně partnerem spolupráce, s nímž EU sdílí úzce provázané cíle, partnerem jednání, jehož zájmy musí EU vyvážit s těmi svými, hospodářským konkurentem, který usiluje o vedoucí postavení na poli technologií, a soustavným rivalem, který prosazuje alternativní modely správy a řízení. EU využije vzájemného propojení různých oblastí politiky a odvětví, aby k dosažení svých cílů vyvinula větší pákový efekt. Jak EU, tak její členské státy svých cílů ve vztahu k Číně dosáhnou pouze tehdy, když potáhnou za jeden provaz. Čína je strategický partner Evropské unie. EU a Čína jsou strategickými hospodářskými partnery a konkurenty. Ekonomické vztahy mohou být vzájemně velice přínosné, pokud je hospodářská soutěž spravedlivá a jsou-li obchodní a investiční vztahy oboustranné. V dnešním společném sdělení je k jednání navrženo 10 opatření. Přestože jsou formulována v kontextu vztahů s Čínou, některá z nich se týkají konkurenceschopnosti a bezpečnosti EU v globálním měřítku. Reakce EU bude v obecné rovině sledovat tři cíle:

- Na základě jasně definovaných zájmů a zásad by EU měla prohloubit svou spolupráci s Čínou za účelem prosazování společných zájmů na celosvětové úrovni.
- EU by měla důsledně usilovat o vyváženější a oboustrannější povahu hospodářských vztahů.
- V zájmu zachování své prosperity, hodnot a sociálního modelu v dlouhodobém horizontu se EU musí v určitých oblastech sama přizpůsobit měnícím se hospodářským podmínkám a posílit svou domácí politiku i průmyslovou základnu.

Komise a vysoká představitelka Evropskou radu konkrétně vyzývají, aby schválila tato opatření:

Opatření č. 1: EU posílí svou spolupráci s Čínou tak, aby společně dostály povinnostem v rámci všech třech pilířů Organizace spojených národů: lidských práv, míru a bezpečnosti a rozvoje.

Opatření č. 2: V zájmu účinnějšího boje proti změně klimatu EU Číně vyzývá, aby v souladu s cíli Pařížské dohody dosáhly její emise vrcholu do roku 2030.

Opatření č. 3: V návaznosti na pozitivní spolupráci na společném komplexním akčním plánu pro Írán se EU bude více angažovat v oblasti míru a bezpečnosti.

Opatření č. 4: Ve svém vlastním zájmu zachovat stabilitu, udržitelný hospodářský rozvoj a řádnou správu věcí veřejných v partnerských zemích bude EU důsledněji uplatňovat stávající dvoustranné dohody a finanční nástroje a pomáhat Číně s dodržováním stejných zásad tím, že provede strategii EU pro propojení Evropy a Asie.

Opatření č. 5: Za účelem dosažení vyváženějších a oboustrannějších hospodářských vztahů EU Číně vyzývá, aby splnila stávající závazky, jež si společně s EU stanovila. Patří sem reforma Světové obchodní organizace, zejména v oblasti subvencí a nucených transferů technologií, a uzavření dvoustranných dohod o investicích do roku 2020, o zeměpisných označeních, jak nejrychleji to bude možné, a o bezpečnosti letectví v nadcházejících týdnech.

Opatření č. 6: V zájmu podpoření oboustrannosti a otevření příležitostí k veřejným zakázkám v Číně by Evropský parlament a Rada měly do konce roku 2019 přijmout nástroj pro mezinárodní zadávání veřejných zakázek.

Opatření č. 7: V rámci požadavku na zohledňování jak cen, tak vysoké úrovně pracovních a environmentálních norem zveřejní Komise do poloviny roku 2019 pokyny týkající se účasti zahraničních uchazečů a zboží na trhu EU s veřejnými zakázkami. Spolu s členskými státy pak vypracuje přehled o provádění stávajícího rámce, aby do konce roku 2019 zjistila jeho nedostatky.

Opatření č. 8: Aby Komise zcela odstranila rušivé účinky zahraničního stát-

ního vlastnictví a státního financování na vnitřním trhu, určí do konce roku 2019, jak vyřešit současné nedostatky v právních předpisech EU.

Opatření č. 9: V zájmu ochrany proti potenciálním vážným bezpečnostním dopadům na kritickou digitální infrastrukturu je třeba stanovit společný přístup EU k bezpečnosti sítí 5G. V prvním kroku vydá Evropská komise doporučení v návaznosti na zasedání Evropské rady.

Opatření č. 10: Aby členské státy dokázaly odhalovat bezpečnostní rizika, která představují zahraniční investice do kritických aktiv, technologií a infrastruktury, a zvyšovat o nich povědomí, měly by zajistit rychlé, úplné a účinné provedení nařízení o prověřování přímých zahraničních investic.

Jaké jsou další kroky?

Společné sdělení bude předloženo Evropské radě ve dnech 21.–22. března, přičemž první příležitost k výměně názorů budou mít členské státy již na zasedání Rady pro zahraniční věci dne 18. března. Příští summit EU-Čína je naplánován na začátek dubna.

(KRÁCENO)

Evropský parlament podpořil směrnici o nekalých obchodních praktikách v dodavatelsko-odběratelských vztazích

Evropský parlament 589 hlasy na svém úterním zasedání ve Štrasburku podpořil přijetí směrnice o nekalých obchodních praktikách v dodavatelsko-odběratelských vztazích (72 proti, 9 se zdrželo). Formálně ještě musí směrnici podpořit Rada, poté bude publikována v Úředním věstníku a členské státy budou mít 24 měsíců na to, aby směrnici transponovaly do svých národních právních řádů.

ZPRAVODAJ PK ČR 12/2019

Evropská komise – Přehled údajů: Březnové případy porušení právních předpisů: hlavní rozhodnutí

Brusel 7. března 2019, přehled podle oblastí politiky (uvedeny jsou jenom prohřešky Česka)

Stavební výrobky: Komise vyzývá ČESKO a NĚMECKO, aby dodržovaly pravidla EU pro volný pohyb zboží

Komise se dnes rozhodla zaslat odůvodněné stanovisko Německu a dodatečnou výzvu Česku, a požádat je, aby dodržovaly pravidla EU pro uvádění stavebních výrobků na trh (nařízení o staveních výrobcích, nařízení (EU) č. 305/2011). Německo i Česko ukládají dodatečné požadavky na silniční bezpečnostní bariéry, které již byly posouzeny podle nařízení a náležitě opatřeny označením CE. Komise se domnívá, že obě země tím, že ve svých nabídkových řízeních ukládají dodatečné požadavky na výrobky, které již nesou označení CE, vytvářejí překážku obchodu na vnitřním trhu a tím porušují právní předpisy EU. Německo i Česko mají nyní dva měsíce na to, aby na obavy Komise zareagovaly. Pokud Evropská komise neobdrží uspokojivé odpovědi, může se rozhodnout, že předloží věc Německa Soudnímu dvoru EU a Česku zašle odůvodněné stanovisko.

Komise vyzývá 8 členských států, aby v plném rozsahu provedly pravidla EU pro boj proti praní peněz a financování terorismu

Komise se dnes rozhodla zaslat odůvodněné stanovisko Rakousku a Nizozemsku a výzvu Česku, Maďarsku, Itálii, Slovinsku, Švédsku a Spojenému království, protože ve svém právním řádu v plném rozsahu neprovedly pravidla EU pro boj proti praní peněz a financování terorismu (čtvrtá směrnice o boji proti praní peněz, směrnice (EU) 2015/849). Přestože tyto členské státy oznámily úplné provedení, Komise po posouzení oznámených opatření konstatovala, že některá ustanovení chybí. K účinnému boji proti praní peněz a financování terorismu je včasné a správné provedení pravidel naprosto zásadní. Nedostatky v jednom členském státě mohou mít dopady na všechny ostatní. V květnu 2015 se členské státy dohodly, že tato unijní pravidla ve svém právním řádu provedou do 26. června 2017. Dotčené členské státy mají nyní dva měsíce na reakci a přijetí příslušných opatření. Pokud tak neučiní, může Komise přikročit k dalším krokům v řízení o nesplnění povinnosti.

Evropská komise – Tisková zpráva: Antimonopolní opatření: Komise ukládá Googlu pokutu ve výši 1,49 mld. Eur za nekalé praktiky v oblasti internetové reklamy

Brusel 20. března 2019 - Evropská komise uložila Googlu pokutu 1,49 mld. eur za porušení antimonopolních pravidel EU. Google zneužil svého dominantního postavení na trhu a do smluv s provozovateli webových stránek zařazoval restriktivní ustanovení, která bránila jeho konkurentům v umisťování reklamy ve výsledcích vyhledávání na tyto stránky. Google si své dominantní postavení v oblasti této reklamy upevnil a zároveň se zbavil konkurenčního tlaku tím, že provozovatelům webových stránek ukládal protisoutěžní smluvní omezení. To je podle antimonopolních pravidel EU protiprávní. Toto jeho protiprávní chování trvalo více než 10 let a bránilo nejen dalším společnostem v inovacích i v hospodářské soutěži jako takové, ale poškozovalo i spotřebitele.

Strategie Googlu při zprostředkovávání reklamy ve výsledcích vyhledávání ve vyhledávačích

Součástí internetových stránek, jako např. internetových deníků, blogů nebo cestovních portálů, je často vyhledávací funkce. Pokud uživatel vyhledává pomocí této funkce, nabídne mu webová stránka vedle výsledků vyhledávání i reklamu. Tyto reklamy poskytuje Google vlastníkům těchto „vydavatelských" stránek prostřednictvím platformy AdSense for Search. Google je zprostředkovatelem, podobně jako u inzerce, mezi inzerenty a vlastníky webových stránek, kteří chtějí využít prostoru kolem výsledků vyhledávání na svých stránkách. Z toho důvodu funguje AdSense for Search jako platforma pro zprostředkování reklamy ve vyhledávání online. Od roku 2006 do roku 2016 byl Google ve zprostředkovávání této reklamy v Evropském hospodářském prostoru zdaleka nejsilnějším hráčem a jeho podíl na trhu činil více než 70 %. V roce 2016 měl také na trzích jednotlivých států více než 90% tržní podíly u všeobecného vyhledávání a více než 75% tržní podíly u reklam mezi výsledky vyhledávání, a to prostřednictvím svého klíčového produktu – vyhledávače Google – který zobrazuje výsledky vyhledávání spotřebitelům.

Není možné, aby konkurenti, jako je Microsoft a Yahoo, prodávali reklamní prostor na stránkách s výsledky vyhledávače Googlu. Aby mohli rozšiřovat své podnikání a pokusit se konkurovat Googlu, potřebují proto tito jiní poskytovatelé služeb v oblasti zprostředkování reklamy ve vyhledávání jako důležité ▸

přístupové místo webové stránky třetích stran. Google poskytoval zprostředkovatelské služby v oblasti reklamy ve vyhledávání komerčně nejdůležitějším vydavatelům prostřednictvím dohod, které s nimi jednotlivě sjednával. Komise při svém šetření prověřila stovky takovýchto dohod a došla k tomuto závěru:

- Od roku 2006 zařazoval Google do svých smluv ustanovení o exkluzivitě. To znamená, že vydavatelé měli zakázáno umisťovat na své stránky s výsledky vyhledávání jakékoli reklamy od konkurence. Toto rozhodnutí se týká vydavatelů, jejichž dohody s Googlem vyžadovaly takovouto exkluzivitu pro všechny jejich webové stránky.
- Od března 2009 začal Google postupně nahrazovat ustanovení o exkluzivitě ustanoveními o přednostním umisťování. Ta od vydavatelů vyžadovala, aby na svých stránkách s výsledky vyhledávání rezervovali nejvýhodnější umístění pro reklamy Googlu a aby od něj odebírali určitý minimální počet reklam. V důsledku toho nemohli konkurenti Googlu na stránkách s výsledky umisťovat svou reklamu na nejvíce viditelná místa, na která spotřebitelé nejčastěji klikají.
- Od března 2009 také začal Google používat ustanovení, která od vydavatelů vyžadovala písemný souhlas od Googlu před tím, než by provedli změny v zobrazování konkurenční reklamy. To znamená, že Google měl kontrolu nad tím, jak atraktivní mohou být reklamy ve vyhledávání konkurence a jak často se na ně kliká.
-

Google tedy nejprve zavedl povinnost výhradního odběru, která zabránila konkurentům umisťovat na komerčně nejvýznamnější webové stránky jakoukoli reklamu ve vyhledávání. Poté zavedl strategii tzv. omezené exkluzivity, která se zaměřuje na rezervování nejcennějšího místa pro jeho vlastní reklamy a na kontrolu toho, jak si vedou konkurenti. Praktiky Googlu pokrývaly téměř po celou dobu více než polovinu trhu bráno podle obratu. Konkurenti nebyli za těchto okolností schopni soutěžit, ať už z důvodu, že se na ně vztahoval přímý zákaz objevit se na stránkách vydavatelů, nebo proto, že si Google sám pro sebe na webových stránkách vyhradil zdaleka nejcennější komerční prostor a zároveň kontroloval zobrazování reklamy konkurence.

Porušení antimonopolních pravidel EU

U praktik Googlu se v podstatě jedná o zneužívání dominantního postavení na trhu se zprostředkováváním internetové reklamy ve výsledcích vyhledávání, kdy se brání hospodářské soutěži jako takové. Dominantní postavení na trhu není podle antimonopolních pravidel EU samo o sobě protiprávní. Dominantní společnosti však nesmí svou silnou pozici zneužívat tím, že by na trhu, na němž jsou dominantní, nebo na samostatných trzích omezovaly hospodářskou soutěž. Dnešní rozhodnutí dospělo k závěru, že společnost Google je dominantní na trhu zprostředkovatelů internetové reklamy ve vyhledávání v EHP již přinejmenším od roku 2006. Rozhodnutí vychází zejména z velmi vysokých tržních podílů Googlu, které po většinu daného období překračovaly 85 %. Charakteristické jsou rovněž vysoké překážky pro vstup na trh. Patří k nim velmi značné počáteční a průběžné investice potřebné pro vývoj a údržbu technologie všeobecného vyhledávání a platformy pro reklamu ve vyhledávání a získání dostatečně rozsáhlého portfolia jak vydavatelů, tak inzerentů.

Google toto dominantní postavení zneužíval tím, že bránil konkurentům na trhu se zprostředkováváním internetové reklamy ve vyhledávání v hospodářské soutěži. Na základě celé řady důkazů došla Komise k závěru, že jednání společnosti Google poškodilo hospodářskou soutěž a spotřebitele a potlačilo inovace. Konkurenti Googlu nemohli růst a nabízet alternativní zprostředkovatelské služby této reklamy, kterými by mohli konkurovat Googlu. V důsledku toho měli vlastníci webových stránek jen omezené možnosti, jak zpeněžit prostor na svých stránkách, a byli nuceni se téměř výhradně spoléhat na Google. Google neprokázal, že by tato ustanovení v dohodách působila jiným způsobem, který by jeho jednání odůvodnil.

Důsledky rozhodnutí

Pokuta Komise ve výši 1 494 459 000 eur (1,29 % z obratu společnosti Google v roce 2018) zohledňuje dobu trvání a závažnost protiprávního jednání. V souladu s pokyny Komise pro výpočet pokut z roku 2006 (viz tisková zpráva a dokument MEMO) byla pokuta vypočtena na základě tržeb Googlu ze zprostředkovávání internetové reklamy ve vyhledávání v EHP. Google ukončil své protiprávní jednání několik měsíců poté, co Komise vydala v červenci 2016 v této věci prohlášení o námitkách. Toto rozhodnutí žádá, aby Google minimálně zastavil své protiprávní jednání v té míře, v jaké tak dosud neučinil, a aby upustil od jakýchkoli opatření, která by měla stejný nebo rovnocenný cíl nebo účinek. V neposlední řadě budou od Googlu rovněž moci osoby nebo podniky poškozené jeho protisoutěžním jednáním požadovat náhradu škody v rámci občanskoprávních řízení u soudů členských států. Nová směrnice EU o náhradě škody způsobené porušením antimonopolních pravidel usnadňuje obětem protisoutěžního jednání získat náhradu škody.

Další případy týkající se společnosti Google

V červnu 2017 uložila Komise Googlu pokutu ve výši 2,42 miliardy eur za to, že zneužíval dominantní postavení svého internetového vyhledávače tím, že zvýhodňoval svůj vlastní srovnávač prodejních nabídek. V červenci 2018 uložila Komise Googlu pokutu ve výši 4,34 miliardy eur za protiprávní jednání týkající se mobilních zařízení se systémem Android, kterým posiloval dominantní postavení svého vyhledávače.

(KRÁCENO)

Evropská komise – Tisková zpráva: Bezpečnost silničního provozu: Komise vítá dohodu o nových pravidlech, která pomohou zachraňovat životy

Brusel 26. března 2019 - Orgány Evropské unie dosáhly prozatímní politické dohody o revizi nařízení o obecné bezpečnosti. Od roku 2022 budou evropská vozidla povinně vybavena novými bezpečnostními technologiemi na ochranu cestujících, chodců a cyklistů. Nové technologie, které jsou již na trhu, mohou pomoci snížit počet úmrtí a zranění na silnicích, jež jsou z 90 % způsobena lidskou chybou. Na našich silnicích každý rok přijde o život 25 000 lidí. Naprostá většina těchto nehod je způsobena lidskou chybou. S novými pokročilými bezpečnostními prvky, které budou povinné, můžeme dosáhnout podobných výsledků, jako když byly po-

prvé zavedeny bezpečnostní pásy. Mnoho těchto prvků již existuje zejména u luxusnějších vozů. Mezi nové povinné bezpečnostní prvky patří:

- u osobních automobilů, dodávek, nákladních vozidel a autobusů: varování při ospalosti a rozptýlení řidiče (např. použití mobilního telefonu při řízení), inteligentní asistent rychlosti, bezpečné couvání s kamerou nebo senzory a zapisovač údajů pro případ nehody („černá skříňka“),
- u osobních automobilů a dodávek: asistent udržování vozidla v jízdním pruhu, vyspělý systém nouzového brzdění a bezpečnostní pásy zkvalitněné podle výsledků nárazových testů,
- u nákladních vozidel a autobusů: specifické požadavky na zlepšení přímého výhledu řidičů autobusů a nákladních vozidel a odstranění mrtvého úhlu, systémy detekce a varování před zranitelnými účastníky silničního provozu vpředu a po stranách vozidla, především při změně směru jízdy.

Komise očekává, že do roku 2038 pomohou navrhovaná opatření zachránit více než 25 000 životů a předejít nejméně 140 000 vážných zranění. To přispěje ke splnění dlouhodobého cíle EU přiblížit se do roku 2050 k nulovému počtu úmrtí a vážných zranění (tzv. „vize nula“). Kromě ochrany osob na evropských silnicích pomohou nové pokročilé bezpečnostní prvky řidičům postupně si zvyknout na používání asistenčních systémů při řízení. Vyšší stupeň automatizace představuje významný potenciál ke kompenzaci lidských chyb a nabízí nová řešení v oblasti mobility pro seniory a tělesně postižené. To vše by mělo zvýšit důvěru veřejnosti a přijetí automatizovaných vozidel a podpořit přechod k jejich autonomnímu řízení.

Další kroky

Politickou dohodu, které Evropský parlament, Rada a Komise dosáhly v rámci tzv. třístranných jednání, musí nyní Evropský parlament a Rada ještě formálně schválit. Nové bezpečnostní prvky budou povinné od roku 2022. O něco později bude zavedena povinnost přímého výhledu pro nákladní vozy a autobusy a rozšířené zóny pro náraz hlavy u osobních automobilů a dodávek, neboť v těchto případech jsou nezbytné konstrukční změny.

(KRÁCENO)